

СТРУЧНИ СКУП „РАД УЧИТЕЉА У ПРОДУЖЕНОМ БОРАВКУ, ЦЕЛОДНЕВНОЈ НАСТАВИ И БОЛНИЧКОМ ОДЕЉЕЊУ“

Сваким даном све су већи проблеми учитеља запослених на специфичним ванучионичким радним местима. Крајње је време да обратимо пажњу на то да осим у редовној настави од 1. до 4. разреда, изборним предметима, многобројним слободним активностима, велики број наших колега учитеља ради у продуженом боравку, целодневној настави, болничким одељењима, а по потреби школа предају и у предметној настави музичку културу, ликовну културу, информатику, страни језик.... Велике су тешкоће у раду учитеља на овим радним местима (од односа управе школе и родитеља ученика, припремљености учитеља, често неодговарајућих услова рада и опремљености...). да би образовање у Србији било добро, сви треба да помогнемо како колегама, тако и њиховим ученицима.

Удружење војвођанских учитеља, у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за образовање АП Војводине, последњих годину дана посебну пажњу посвећује управо овој теми и решавању постављених проблема.

На самом крају прошле школске године (6. јуна 2009.) Удружење војвођанских учитеља је у просторијама ОШ „Ђорђе Натошевић“ у Новом Саду организовало и стручни скуп „Рад учитеља у продуженом боравку, целодневној настави и болничком одељењу“ који је окупио најзаинтересованије и најактивније учитеље чије учешће нису могли спречити ни административне обавезе, па чак ни велика летња врућина.

Скуп је отворила **Вера Стојшић - Гашпаровски** указујући да су све већи број одвојених ужих породица у градовима, све више опасности у дечијем окружењу, све дуже радно време родитеља... али и појава технолошког вишка учитеља, довели до све веће потребе за смештањем школске деце у продужени боравак школе. Дат је пример шире територије Града Новог Сада где у наредној школској (2009-2010) години од 45 школа, свега 9 школа немају потребе и услове за отварање продуженог боравка (док пре четири године само је 17 школа имало боравак).

Милена Гмијовић је указала на законску регулативу оснивања продуженог боравка.

О раду учитеља у продуженом боравку излагала је **Наташа Ерор** из ОШ „Ђорђе Натошевић“ из Новог Сада у којој већ 40 година има организован продужени боравак. Отворила се широка и конструктивна дискусија учесника.

Продужени боравак може да се организује на више начина али је најбоље када организујемо хомогене групе по разредима са наставом пре подне.

Указано је на чињеницу да је улога учитеља у продуженом боравку веома важна, а поред образовне је у великој мери васпитна јер је цео дан са учеником. Сам рад учитеља у боравку је изузетно напоран и одговоран и захтева велику стручност. Апсурдно је што, за рад у специфичним и отежавајућим условима (неодговарајући простор, неопремљеност, велик број ученика), учитељ у боравку има за 0,4% мању плату од учитеља у редовној настави „јер нема разредно старешинство“! А зар група деце у боравку није такође ученичка заједница о којој брине учитељ? Очекујемо да ће ова велика неправда што пре бити исправљена.

У неким школама се и предметним наставницима (физичког васпитања, ликовне културе, музичког васпитања, техничког образовања...) који немају пуну норму часова, допуњава норма радом у продуженом боравку.

Некада је продужени боравак организован и за ученике старијих разреда и о томе би поново требало озбиљно размишљати.

Драган Вилотић и Катарина Ћосић из ОШ „Прва“ из Ваљева и **Светлана Благојевић** из ОШ „Никола Тесла“ из Новог Сада говорили су о раду учитеља у целодневној настави. У целодневној настави цело одељење је заједно на настави и у осталим активностима са своја 2 учитеља.

Занимљиво је да су колеге из Ваљева самоиницијативно увеле одељење целодневне наставе у својој школи и имају одличне резултате на опште задовољство. У ОШ „Никола Тесла“ из Новог Сада целодневна настава се организује још од 1956. године са великим успехом. Од прошле школске године и ОШ «Бранко Радичевић» из Новог Сада је отворила одељења целодневне наставе. У Сецијалној основној школи „Др Милан Петровић“ у Новом Саду ради чак 14 група целодневне наставе за ученике са вишеструким сметњама. Поред тога имају и 4 групе КУЋНЕ НАСТАВЕ.

ЦЕЛОДНЕВНА НАСТАВА ИМА ВИШЕСТРУКУ ПРЕДНОСТ у односу на продужени боравак: ученик се целовито прати у настави и осталим активностима, више је времена за све школске обавезе ученика и индивидуализацију, настава се одвија у оптималном времену, иста група деце је заједно цео дан што много појачава одељенске везе... Насупрот томе ученици редовне наставе највише воле школске одморе јер се једино тада заправо друже са својим вршњацима.

У једном одељењу целодневне наставе раде 2 учитеља. Једном од њих је плата умањена за 0,4% (због немања старешинства) што је недопустиво као и у продуженом боравку.

Постоји неколико начина организовања рада учитеља у целодневној настави:

- Један држи наставу, а други остале активности целе школске године,
- Учитељи се седмично смењују у настави и осталим активностима или
- Равноправно деле наставу и остале активности (нпр. предметна подела).

РАСПОРЕД АКТИВНОСТИ У БОРАВКУ И ЦЕЛОДНЕВНОЈ НАСТАВИ

2.3.1. Продужени боравак (настава пре подне)

7,00	8,00	-	12,15	12-13	13-14	14-15	16,00
доручак				ручак	одмор	рад	
боравак-			настава		- боравак		- Одлазак кући

2.3.2. Продужени боравак (настава после подне, ученици су цео дан у школи и већ уморни на настави)

7,00-8,00	12-13	13-14	14	-	18,15
доручак	рад	слоб.	ручак	одмор	
боравак			настава		

2.3.3. Целодневна настава (везана настава у оптималном времену усклађена са свим потребама ученика)

7,00	8,00	-	12,15	14,00	-	16,00
доручак				ручак	одмор	рад
Целодневна настава (тип 1)						

2.3.4. Целодневна настава (раздвојена настава у оптималном времену усклађена са свим потребама ученика)

7,00	8,00	-	12,00	14,00	-	16,00
доручак			рад	ручак	одмор	слоб.
Целодневна настава (тип 2)						

Просторне проблеме у школи можемо превазићи или ублажити коришћењем свих просторних ресурса школа и локалне средине (слободних учионица/е, играоница, трпезарија, игралиште, библиотека, медијатека, свечана сала, фискултурна сала, кабинет за музичку и ликовну културу... музеји, биоскопи, позоришта, домови културе...).

О раду учитеља у болничким одељењима говориле су **Јелица Сантрач** из ОШ „Иван Милутиновић“ из Суботице и **Исисора Станков** из ОШ „Ђорђе Натошевић“ из Новог Сада. Указано је да је све већи број болесне и хронично оболеле деце, те због тога болничка одељења добијају све већи значај. Често се занемарује право и болесног детета на редовно образовање!

Деца на дужем боравку у болници треба да у болници према својим могућностима прате предвиђено наставно градиво за њихов узраст како би се брже опорављала и лакше укључила у редовну наставу по повратку са лечења. У томе им помажу учитељи болничких одељења.

За свако оболело дете је потребно направити индивидуални програм наставе у складу са здравственим стање, донетим знањем и планираном дужином боравка у болници.

За добар успех у томе веома је важна сарадња учитеља из болничког одељења са родитељима оболелог ученика, медицинским особљем и учитељем из школе.

На територији АП Војводине тренутно раде три болничка одељења:

1. **Учитељи ОШ „Ђорђе Натошевић“ из Новог Сада** још од 1950. године раде у болничким одељењима. Тренутно 5 наставника ове школе чине Актив наставника болничког одељења које покрива 3 клинике са 18 одељења. Имају добре услове за рад.

2. **У ОШ „Иван Милутиновић“ у Суботици** једна учитељица ради у болничком одељењу које се налази у дечјем кутку градске болнице. Нису довољно добри услови за наставни рад.

3. **У ОШ „Братство јединство“ у Сомбору** једна учитељица ради у болничком одељењу. Нису довољно добри услови за наставни рад.

У Зрењанину и Панчеву су раније су имали болничка одељења. **ПОТРЕБНО ЈЕ ДА У СВИМ БОЛНИЦАМА У КОЈИМА ИМА ДЕЦЕ БУДУ ЗАПОСЛЕНИ И УЧИТЕЉИ!**

За потребе продуженог боравка, целодневне наставе и болничког одељења потребна су одређена финансијска средства Могући извори су: из сопствених средстава школе, радним акцијама ученика, наставника и родитеља, локална власт (Месна заједница, Општина), спонзори и донатори (предузећа, организације, родитељи, ...).

Свакодневни сарадници учитеља запослених у продуженом боравку, целодневној настави и болничком одељењу морају да буду: Актив учитеља школе и сви наставници, посебно наставници физичког, музичког, ликовног..., стручна служба (педагог/психолог), библиотекар, медијатекар, управа школе, Савет родитеља школе...

УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА СЕ МОЖЕ ОСТВАРИТИ

- Анкетирањем ученика на крају школске године
- Анкетирањем родитеља на крају школске године
- Специјализацијом учитеља за ова радна места,
- Анализом и извештајем учитеља на крају школске године о раду
- Опремањем и усклађивањем са оптималним захтевима ефикасног рада
- Јавним наступима ученика из за родитеље, локалну заједницу
- Присуством у медијима...

Очигледна је важност и специфичност рада учитеља у продуженом боравку, целодневној настави и болничком одељењу. Постојећи проблеми могу се у великој мери превазићи уз ангажовање самих учитеља, школа, родитеља, локалних заједница, Министарства просвете, спонзора и донатора... и у врло кратком времену могу се знатно побољшати услове рада нашим колегама и њиховим ученицима.